

10.1.2024

Diaarinro VN/24132/2023

Hanke YM051:00/2023

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi ravinteiden kierrätyksen ja jätevesihuollon energiatehokkuuden hankkeisiin vuosina 2020–2026 myönnettävästä valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Keskeinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ravinteiden kierrätyksen ja jätevesihuollon energiatehokkuuden hankkeisiin vuosina 2020-2026 myönnettävästä valtionavustuksesta annettua valtioneuvoston asetusta (myöhemmin *raki-asetus*). Tarkoitus on saattaa raki-asetus vastaamaan niitä muutoksia, jotka on tehty komission asetukseen (EU) 651/2014 (myöhemmin *yleinen ryhmäpoikkeusasetus*) komission asetuksella (EU) 2023/1315 (myöhemmin *ryhmäpoikkeusasetuksen muutos*).¹ Lisäksi tarkoituksena on täsmentää avustettavia hankkeita koskevia edellytyksiä, avustuksen myöntämisen harkinnan perusteita ja avustuksen myöntämisen rajoituksia.

Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetään reunaehdoista, joita valtionavustuksissa on noudatettava, jos tukea myönnetään ilman komission ennakkohyväksyntää. Kansallinen sääntely on ajantasaistettava ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiseksi kuuden kuukauden kuluessa ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksen voimaantulosta. Ehdotetut muutokset ovat välttämättömiä, jotta ravinteiden kierrätyksen avustamista voitaisiin jatkaa 31.12.2023 jälkeen. Nykyinen komissiolle ilmoitettu tukiohjelma päättyy 31.12.2023.

Asetus ehdotetaan annettavaksi valtionavustuslain (688/2001) 8 §:n nojalla.

Ehdotettu asetusta on tarkoitettu tulemaan voimaan 16.1.2024.

Ehdotuksessa tehtäisiin tarkistukset soveltamisalaa, avustettavia hankkeita, avustuksen hakemista, harkintaa ja avustuksen myöntämisen rajoituksia, avustuksen enimmäismäärää sekä hyväksyttäviä kustannuksia koskeviin pykäliin.

Ehdotuksella tarkennettaisiin, että avustuksen myöntämisessä sovelletaan aina ryhmäpoikkeusasetusta, eikä avustusta jatkossa voitaisi myöntää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 nojalla. Ehdotuksella tarkennettaisiin avustettavien hankkeiden vaatimuksia myös siten, että hankkeiden tulisi olla

¹ Komission asetusta (EU) 2023/1315, annettu 23 päivänä kesäkuuta 2023, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun asetuksen (EU) N:o 651/2014 ja kalastus- ja vesiviljelytuotteiden tuottamisen, jalostamisen ja kaupan pitämisen alalla toimiville yrityksille myönnettävien tukien tiettyjen muotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun asetuksen (EU) 2022/2473 muuttamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) C/2023/4278

kestävää sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ei merkittävää haittaa -periaatteen mukaisia.

1. Yleisperustelut

1.1. Nykytila ja sen arviointi

Kansallinen ja EU:n lainsäädäntö

Raki-asetus tuli voimaan 20.9.2020 ja on voimassa 31.12.2026 saakka. Asetuksessa säädetään ravinteiden kierrätyksen ja jätevesihuollon energiatehokkuuden hankkeisiin myönnettävästä valtionavustuksesta.

Ryhmäpoikkeusasetuksen muutos tuli voimaan 1.7.2023. Ryhmäpoikkeusasetuksen I luvussa säädetään kaikkia ryhmäpoikkeusasetuksen tukimuotoja koskevista vaatimuksista, ja III luvussa kutakin tukimuotoa koskevista erityisedellytyksistä. Ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksessa uudistettiin muun muassa tutkimus- ja kehityshankkeisiin myönnettävää tukea (25 artikla), investointitukea ympäristönsuojeluun (36 artikla), energiatehokkuushankkeita (38 artikla), uusiutuvan energian tuotantohankkeita (41 artikla), energiatehokasta kaukolämmitystä ja -jäähdytystä (46 artikla), investointitukea resurssitehokkuuteen ja kiertotalouteen siirtymisen tukemiseen (47 artikla) ja energiakysymyksiä koskevia tutkimuksia (49 artikla) koskevia säännöksiä. Keskeiset muutokset koskevat tukikelpoisia hankkeita, tukikelpoisia kustannuksia ja tuki-intensiteettejä.

Raki-asetuksen mukaan erityisavustusta on myönnetty sekä ei-taloudelliseen toimintaan että taloudelliseen toimintaan (1 §). Taloudelliseen toimintaan on sovellettu ryhmäpoikkeusasetuksen 25 (tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeet, jäljempänä myös *TKI-hankkeet*) ja 36 (investointihankkeet) artikloja. Näiden lisäksi on voitu soveltaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annettua komission asetusta (EU) N:o 1407/2013 (jäljempänä ”de minimis -asetus”), mutta käytännössä sitä ei ole sovellettu.

EU:n valtiontuen tunnusmerkkien täyttymistä on arvioitu, kun avustusta on myönnetty taloudellista toimintaa harjoittaville yksiköille (niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta). Hakijat ovat olleet pääsääntöisesti kuntia, kuntien liikelaitoksia, yksityisiä tai kuntien omistamia yrityksiä, tutkimusorganisaatioita ja yhdistyksiä. Jos hankkeen tavoitteena on ollut kehittää tai tuottaa uutta teknologiaa, uusia kierrätysravinteita tai niiden raaka-aineita tai energiaa niiden tarjoamiseksi markkinoilla, on sen katsottu suosivan tuensaajaa ja näin ollen vääristävän tai uhkaavan vääristää kilpailua. Avustukset ovat perustuneet kokonaisharkintaan ja ovat siten olleet valikoivia käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Jäsenvaltioiden väliseen kauppaan vaikuttavaa kriteeriä on arvioitu melko tiukasti, ja sen on tulkittu täyttyvän pääsääntöisesti kaikissa muut valtiontuen kriteerit täyttävissä tapauksissa, koska sekä lannoite- että energiamarkkinat ovat EU-laajuiset.

Kuntien vesihuoltolaitoksia on tarkasteltu erikseen komission tiedonannon pohjalta (Komission tiedonanto Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontuen käsitteestä (2016/C 262/01)). Kuntien vesihuoltolaitokset ovat ns. luonnollisia monopoleja. Avustuksen kohdistuessa vesihuoltolaitoksen tai jätevedenpuhdistamon perusinfrastruktuurin parantamiseen sen ympäristönsuojelun tason parantamiseksi ilman siitä koituvaa taloudellista hyötyä toiminnanharjoittajalle (esimerkiksi lietteenkäsittelyn infrastruktuurin parantaminen lietteen käytettävyyden lisäämiseksi kunnan viherrakentamisessa), avustuksia on voitu myöntää ei-taloudelliseen toimintaan. Myöskään avustuksen

kohdistuessa toiminnanharjoittajan oman energiatehokkuuden parantamiseen, energiansäästötoimenpiteisiin tai energiantuotantoon omaan käyttöön, kuten ilmastuksen parantamiseen, prosessinohjauksen automaatioon tai laitosrakennusten lämmittämiseen jäteveden lämmön talteenotolla, toiminnan ei ole katsottu vääristävän tai uhkaavan vääristää kilpailua, eikä valtiontukisääntöjä ole sovellettu.

Vuonna 2022 ravinteiden kierrätysohjelmassa (jäljempänä *Raki-ohjelma*) linjattiin, että EU:n valtiontukisääntöjä sovelletaan kaikissa raki-asetuksen mukaisissa avustuksissa riippumatta siitä, täytyvätkö valtiontuen tunnusmerkit.

Ravinteiden kierrätyksen ja jätevesihuollon energiatehokkuuden edistäminen

Vesien- ja merenhoidon yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä ja Itämeren tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä. Ravinteiden kierrätys on yksi keino vähentää rehevöitymistä ja vesistöjen tilan heikkenemistä aiheuttavien ravinteiden joutumista vesiin. Ravinteiden kierrätys on myös tärkeä osa kiertotaloutta ja sillä voidaan vähentää ilmastopäästöjä ja lisätä ravinne- ja energiaomavaraisuutta. Ravinteiden kierrätyksen ratkaisut linkittyvät läheisesti myös uusiutuvaan energiaan, muun muassa biokaasuun, ravinnerikkaiden biomassojen energiasisällön takia.

Ympäristöministeriö on toteuttanut Raki-ohjelmaa vuodesta 2012 lähtien. Ohjelma on ollut käynnissä jo yli kolmen hallituskauden ajan ja kohdentanut avustuksia kulloisenkin hallitusohjelman painotusten mukaisesti.

Vuosina 2012-2020 ohjelman toimeenpanoa ohjasi ravinteiden kierrätyksen seurantaryhmä, joka laati ravinteiden kierrätyksen toimenpideohjelman vuosille 2019 - 2030. Toimenpideohjelman tavoitteena oli päästä seurantaryhmän asettamaan visioon vuonna 2030: *"Ravinteiden kierrätyksessä on tapahtunut läpimurto, päästöt ympäristöön ovat pienet ja ravinteet kiertävät tehokkaasti. Vesistöihin karanneita ravinteita palautetaan kiertoon ja tuontiravinteiden määrä on pieni. Ravinteiden kierrätys on synnyttänyt uutta liiketoimintaa."*

Koronapandemian seurauksena vuoden 2020 talousarvioon sisällytettiin 10 milj. euron määräraha erityisesti kuntatoimijoille talouden nopeaa elpymistä tukevinä toimina yhdyskuntajätevesien käsittelyn energiatehokkuuden edistämiseen. Lisäksi ravinteiden kierrätyksen hankkeille myönnettiin kertaluonteinen lisämääräraha (3 milj. euroa).

Vuonna 2021 alkaneeseen Suomen kestävä kasvun ohjelmaan sisältyi EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen rahoitusta (5 milj. euroa) ravinteiden kierrätyksen hankkeille vuosille 2021 - 2025.

Vuonna 2022 Venäjän Ukrainaan kohdistuva hyökkäyssota kasvatti ravinne- ja energiaomavaraisuuden merkitystä entisestään. Valtioneuvoston asettama varautumisen ministeriryhmä linjasi 31.3.2022 maatalouden tukikokonaisuudesta, jolla helpotetaan maatalouden kustannuskriisiä, turvataan huoltovarmuutta sekä vauhditetaan energiaomavaraisuuden kasvattamista ja siirtymää pois fossiilisista tuotantopanoksista. Tähän ns. maatalouden huoltovarmuuspakettiin sisältyi yhtenä toimenpiteenä ravinne- ja energiaomavaraisuuden parantaminen ravinteita kierrättämällä (45 milj. euroa). Määrärahasta 30 milj. euroa sisältyy vuoden 2023 talousarvioon.

Ravinteiden kierrätyksen toimenpideohjelman sekä edellä esitettyjen lisämäärärahojen mukaisesti ympäristöministeriö on kohdentanut avustuksia erityisesti yhdyskuntajätevesien ravinteiden kierrätystä, eri toimijoiden välisiä ravinteiden kierrätyksen symbiooseja sekä yhdyskuntajäteveden käsittelyn

energiatohokkuutta edistävälle hankkeille. Vuonna 2023 ravinteiden kierrätyksen hankkeiden kohdentamista laajennettiin koskemaan kattavammin yhdyskuntien biohajoavia jätejakeita ja sivuvirtoja.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa painotetaan edelleen ravinnekierrätyksen tehostamista erityisesti Saaristomeren alueella ja korostetaan biokaasun ja muiden puhtaiden energiaratkaisujen edistämistä. Energiakysymykset ovat tärkeässä roolissa myös Euroopan komission ehdotusluonnoksessa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yhdyskuntajätevesien käsittelystä (EU 2022/0345), jonka mukaisesti jätevesisektorin tulisi olla kansallisella tasolla energianeutraali vuoteen 2040 mennessä, koskien yli 10 000 asukasvastineluvun jätevedenpuhdistamoita. Lisäksi jätevedenpuhdistamoilta edellytettäisiin energiakatselmuksia. Myös ravinteiden kierrätys sisältyy ehdotusluonnokseen.

1.2. Tavoitteet ja lainsäädäntö

Raki-asetuksen muutoksella säädettäisiin valtionavustuslain (688/2001) mukaisten valtionavustusten myöntämisestä niihin ravinteiden kierrätyksen sekä jätevesien käsittelyn energiatohokkuuden ja energian talteenoton edistämisen hankkeisiin, joita ympäristöministeriö rahoittaisi ja hallinnoisi Raki-ohjelman kautta.

Raki-asetuksen muutoksella mahdollistettaisiin valtionavustusten myöntäminen huomioiden ryhmäpoikkeusasetuksen muutos (EU) 2023/1315. Samalla tehtäisiin joitakin ajantasaistavia tarkennuksia asetuksen selkeyttämiseksi. Asetuksessa ehdotetut muutokset ovat välttämättömiä, jotta hankkeiden avustamista voitaisiin jatkaa 31.12.2023 jälkeen.

1.3 Keskeiset ehdotukset ja säädösperusta

Muutosehdotukset kohdistuvat asetuksen pykäliin 1, 3, 4, 5, 6, 7 ja 8.

Pykälää 1 tarkennettaisiin siten, että avustuksiin sovelletaan aina EU:n valtioneuvoston päätöksiä ja yleistä ryhmäpoikkeusasetusta. Jatkossa avustusta ei voitaisi enää myöntää de minimis –asetuksen nojalla. Käytännössä raki-asetuksen nojalla avustettavien hankkeiden EU:n valtiontuen tunnusmerkkien täyttymisen arviointi on ollut työlästä ja sisältänyt tulkinnanvaraisuutta. Hankkeissa, joiden tavoitteena on tuottaa energiaa ja kierrätysravinteita sekä edistää niihin liittyvien markkinoiden kehittymistä on haasteellista tehdä rajanvetoa taloudellisen toiminnan ja ei-taloudellisen toiminnan välillä. Muun muassa tästä syystä vuodesta 2022 lähtien EU:n valtioneuvoston päätöksiä on sovellettu kaikissa raki-asetuksen mukaisissa avustuksissa riippumatta siitä, täyttyykö valtiontuen tunnusmerkit.

Pykälään 3 tehtävillä muutoksilla tarkennettaisiin hanketyyppejä, joihin asetuksen perusteella voidaan myöntää avustusta. Uutena edellytyksenä avustettaville hankkeille olisi, että niiden tulee olla ei merkittävää haittaa –periaatteen mukaisia.

Pykälään 4 tehtäisiin komission ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksen edellyttämät tarkistukset.

Pykälää 5 muutettaisiin siten, että jatkossa se koskisi ainoastaan avustuksen myöntämisen harkintaa. Harkinnan kriteerejä täsmennettäisiin. Pykälän 6 muutettaisiin jatkossa koskemaan avustuksen myöntämisen rajoituksia ja siihen sisällytettäisiin ryhmäpoikkeusasetuksen ja eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain (300/2001) mukaiset avustuksen myöntämisen rajoituksia koskevat säännökset. Pykälän 6 nykyinen sisältö poistettaisiin tarpeettomana.

Muutosasetus annettaisiin valtioneuvoston asetuksella 8 §:n nojalla.

Ei merkittävää haittaa –periaate

1.1.2023 voimaan tulleessa ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetussa laissa (1144/2022) säädetään väliaikaisesta etusijasta tiettyjä vihreän siirtymän investointeja koskevien ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisille lupahakemuksille vuosiksi 2023 - 2026. Sen mukaan aluehallintovirasto antaa etusijan ei merkittävää haittaa -periaatteen (Do no significant harm, DNSH) huomioiville uusiutuvan energian, vähähiilisen vedyn valmistuksen, hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen sekä akkuklusterin hankkeille.

Myös Suomen kestävä kasvun ohjelmaan liittyvän EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen rahoituksen (Next Generation EU) ehtona on ollut ei merkittävää haittaa -periaatteen noudattaminen vuodesta 2021 lähtien. Next Generation EU –rahoituksella on avustettu myös kahdeksaa ravinteiden kierrätyksen hanketta Raki-ohjelmasta.

Ei merkittävää haittaa -periaatteen mukaisuudella tarkoitetaan sitä, ettei hanke aiheuta merkittävää haittaa seuraaville ympäristötavoitteille: ilmastomuutoksen hillintä, ilmastomuutokseen sopeutuminen, vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojeleminen, siirtyminen kiertotalouteen, ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen sekä biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeleminen ja ennallistaminen.

Ympäristönsuojelun kannalta on tärkeää, ettei valtion tukia myönnetä sellaisille hankkeille, joissa ympäristöhyötyjä tavoitellaan toisen ympäristötavoitteen saavuttamisen kustannuksella. Tämän vuoksi "ei merkittävää haittaa" -kriteereillä on keskeinen rooli varmistettaessa ympäristöintegriteetti ympäristön kannalta kestävien hankkeiden rahoituksessa. Jatkossa myös raki-asetuksen nojalla avustusta saavien hankkeiden tulisi olla ei merkittävää haittaa –periaatteen mukaisia. Hakuvaiheessa hakija tekee itsearvioinnin periaatteen toteutumisesta hankkeesta. Periaatteen mukaisuuden arvioinnissa ohjeistetaan hakijaa hakuohjeissa.

1.4. Asetusmuutoksen lisäksi tarvittavat hallinnolliset toimet

Ympäristöministeriö ilmoittaa valtioneuvoston puolesta uudesta tukiohjelmasta komission järjestelmään vuosiksi 2024-2026.

1.5. Esityksen vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Vesien suojeleminen edistävien ravinteiden kierrätyksen hankkeisiin sekä jätevesien käsittelyn energiatehokkuuden ja energian talteenoton edistämisen hankkeisiin myönnettävää valtioneuvoston avustusta voitaisiin edelleen antaa valtion talousarviossa myönnettyjen määrärahojen puitteissa ja sen mukaisesti kuin ympäristöministeriö on osoittanut rahoitusta tämän asetuksen mukaisiin avustuksiin.

Vuodelta 2022 siirtynyt määräraha momentilta 35.10.61, yhteensä 18 000 000 euroa, käytetään ravinteiden kierrätyksen ja talteenoton sekä energiatehokkuuden investointi- ja TKI-hankkeiden avustuksiin, hankintamenoihin ja muihin kulutusmenoihin. Määrärahasta 3 000 000 euroa on siirtoa momentilta 35.10.22.

Määrärahaa on varattu 3 000 000 euroa ravinteiden kierrätykseen (RRF pilari1) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Vuoden 2023 määrärahaa momentilta 35.10.61 on käytettävissä yhteensä 31 000 000 euroa ravinteiden kierrätyksen ja talteenoton sekä energiatehokkuuden investointi- ja TKI-hankkeiden avustuksiin, hankintamenoihin ja muihin kulutusmenoihin. Määrärahaa on varattu 1 000 000 euroa ravinteiden kierrätykseen (RRF pilari1) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Määrärahat ovat 3-vuotista siirtomäärärahaa.

Ympäristövaikutukset

Asetuksen perusteella myönnettävää valtioavustusta voitaisiin edelleen myöntää vesiensuojelua edistäviin ravinteiden kierrätyksen hankkeisiin sekä jätevesien käsittelyn energiatehokkuuden ja energian talteenoton edistämisen hankkeisiin. Avustettavat hankkeet toteuttaisivat konkreettisia toimenpiteitä ravinteiden kierrätyksen tehostamiseksi edistämällä samalla vesiensuojelua. Ravinteiden kierto saattamisen tavoitteena on vesiin päätyvien ravinnevirtojen ja niiden aiheuttamien rehevöitymisvaikutusten minimoiminen. Käytännössä se tarkoittaa ravinteiden poistamista ja talteenottoa jätevesistä tai muista jätevirroista ja -materiaaleista sekä niiden tehokasta hyödyntämistä siten, että ravinnepäästöt vesiin ovat mahdollisimman pieniä. Myös kierrätysravinteiden laadun parantaminen on olennaista, jotta haitta-aineiden päätyminen ympäristöön voidaan minimoida.

Energiatehokkuuden ja energian talteenoton edistäminen vähentävät energiankulutusta ja muodostuva säästöpotentiaali edistää nykyisten energian tuotantomenetelmien puitteissa ilmastonmuutoksen hillintää.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Asetus ei aiheuttaisi merkittäviä organisaatio- ja henkilöstövaikutuksia ympäristöministeriössä. Ympäristöministeriö hallinnoisi avustusjärjestelmää, mikä edellyttäisi tarvittavia henkilöstövoimavaroja avustusjärjestelmän hallinnointiin ja valvontaan, kuten hakujen järjestämiseen, hakemusten arviointiin, avustuksen myöntämiseen, maksatukseen ja valvontaan. Tehtävän hoitamista varten ympäristöministeriöön on osoitettu voimavaroja vuosille 2023-2025.

Vaikutukset tuen hakijaan

Hakijoiden hallinnollinen taakka lisääntyisi hieman, kun hakijoilta edellytettäisiin lisäksi riittävien tietojen osoittamista ei merkittävää haittaa –periaatteen toteutumisesta hankkeessa. Hakijoiden hallinnollista taakkaa osaltaan vähentää ympäristöministeriön neuvonta ja hallinnollinen ohjaus.

1.6. Asian valmistelu

Perusvalmistelu

Asetus on valmisteltu ympäristöministeriössä.

Lausuntokierros

Asetusehdotus ja siihen liittyvä perustelumuihistio ovat olleet lausunnolla 19.9.–20.10.2023 verkkopalvelussa www.lausuntopalvelu.fi. Lausuntoa pyydettiin seuraavilta tahoilta: Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Elintarviketeollisuusliitto ry, Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Etelä-Savon elinkeino-,

liikenne- ja ympäristökeskus, Geologian tutkimuskeskus GTK, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos, Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Kalatalouden keskusliitto, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Kierrätysteollisuus ry, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, liikenne- ja viestintäministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Luonnonvarakeskus, maa- ja metsätalousministeriö, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Metsähallitus, Natur och Miljö rf, oikeusministeriö, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ProAgria Keskusten liitto, Puolustusvoimat, Saamelaiskäräjät, Satakunnan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Suomen Kiertovoima ry, Suomen kuntaliitto ry, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Suomen vesiensuojelun keskusliitto ry, Suomen vesilaitosyhdistys ry, Suomen ympäristökeskus, Suomen ympäristöoikeustieteen seura ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund rf, työ- ja elinkeinoministeriö, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, valtiovarainministeriö, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, WWF Suomi ja Väylävirasto.

Annetut lausunnot ja lausuntoyhteenvedot ovat lausuntokierroksen jälkeen saatavilla valtioneuvoston internetsivulla tunnuksella YM051:00/2023.

Lausunnon antoivat sosiaali- ja terveysministeriö, Metsähallitus, Pirkanmaan ELY-keskus, Kalatalouden Keskusliitto, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, Suomen Vesilaitosyhdistys ry, Suomen Vesiensuojelun Keskusliitto ry ja Suomen Kiertovoima ry.

Liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, Geologian tutkimuskeskus, Luonnonvarakeskus, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ja Suomen Elintarviketeollisuusliitto ry ilmoittivat, että niillä ei ole lausuttavaa asiasta.

Lausunnoissa esitettiin huomiona, että avustuksia tulisi olla mahdollista myöntää myös ei-taloudelliseen toimintaan, jotta myös jatkossa ravinteiden kierrätyksen tuki olisi mahdollista tietyille hankkeille. Useammassa lausunnossa kiinnitettiin myös huomiota ei merkittävää haittaa -periaatteen arviointiin. Lausunnoissa pidettiin tärkeänä, että toimijoiden hallinnollinen taakka ei nouse kohtuuttomasti selvityksen laatimisesta ja että hakuohjeet olisivat selkeitä tältä osin. Lisäksi huomioiden mukaan perustelumuiotiossa tulisi kuvata sitä, miten periaatteen toteutuminen todennetaan hankkeissa.

Lausuntojen perusteella asetusta tarkennettiin siten, että soveltamisalaa ei rajata pykälässä 1 pelkästään taloudelliseen toimintaan. Avustusta myönnettäessä noudatettaisiin kuitenkin EU:n yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen säännöksiä riippumatta siitä, myönnetäänkö avustusta taloudelliseen toimintaan. Lisäksi asetuksen muistiota tarkennettiin eräiden ilmaisujen osalta ja täydennettiin kuvaamalla ei merkittävää haittaa -periaatteen arviointia hankkeissa.

Asetusehdotus on ollut yritystukineuvottelukunnan käsittelyssä 14.11.2023.

Asetusehdotus on ollut oikeusministeriön laintarkastuksessa.

1.7. Voimaantulo

Asetusmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 16.1.2024.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §. Soveltamisala. Pykälässä säädettäisiin asetuksen soveltamisalasta. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin. Soveltamisalaa tarkennettaisiin siten, että avustusta myönnettäessä sovellettaisiin aina ryhmäpoikkeusasetusta. Avustusta ei jatkossa voitaisi myöntää de minimis –asetuksen nojalla.

3 §. Avustettavat hankkeet. Pykälässä säädettäisiin avustettavista hankkeista. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin. Momentissa tarkennettaisiin avustettavien hankkeiden vaatimuksia siten, että hankkeiden tulee olla kestävä sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ei merkittävää haittaa -periaatteen mukaisia.

Ei merkittävää haittaa -periaatteen toteutumista hankkeissa arvioitaisiin avustushakemusten käsittelyn yhteydessä hakuohjeiden mukaisesti. Hakijan tulisi hakuvaiheessa toteuttaa itsearviointi ei merkittävää haittaa –periaatteen toteutumisesta hankkeessa. Arvioinnissa olisi kyse hankkeen aiheuttaman haitan arvioinnista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 17 artiklan määritellyille ympäristötavoitteille. Hakuohjeissa kuvattaisiin ne tiedot, jotka hakijan tulisi haitta-arvioinnissa huomioida.

Lisäksi momentissa selkeytettäisiin avustettavien hankkeiden määrittelyjä vastaamaan käytettävissä olevien määrärahojen kohdentamisen tavoitteita. Avustusta voitaisiin edelleen myöntää hankkeille, joissa edistetään jäte- tai sivuvirtojen sisältämien ravinteiden tai ravinteiden ja orgaanisen aineen kierrätystä, talteenottoa tai hyödyntämistä tai hankkeille, joissa edistetään yhdyskuntien jätevesien käsittelyn energiatehokkuutta tai energiasäilytyksen hyödyntämistä. Lisäksi avustusta voitaisiin myöntää hankkeille, joilla muilla kuin edellä mainituilla tavoilla edistetään vesiensuojelua ravinteiden kierrätyksellä tai jätevesien käsittelyn energiatehokkuutta ja energian talteenottoa.

4 §. Avustuksen hakeminen. Pykälässä säädettäisiin avustuksen hakemisesta. Pykälän 2 momenttia tarkennettaisiin siten, että avustushakemuksen on täytettävä aina yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 6 artiklan 2 kohdassa säädetyt sisältövaatimukset. Kyseisen artiklan mukaan hakemukseen, joka koskee tukea, jolla on kannustava vaikutus, tulee sisällyttää ainakin seuraavat tiedot; yrityksen nimi ja koko; kuvaus hankkeesta, mukaan lukien sen alkamis- ja päättymispäivä; hankkeen sijainti; luettelo hankkeen kustannuksista; tuen muoto (avustus, laina, takaus, takaisinmaksettava ennakko, pääomanlisäys tai muu) ja hankkeessa tarvittavan julkisen rahoituksen määrä.

5 §. Harkinta. Pykälässä säädettäisiin avustuksen harkinnasta. Pykälää muutettaisiin siten, että se koskisi jatkossa vain avustuksen harkintaa. Avustuksen myöntämisen rajoitukset siirrettäisiin 6 pykälään.

Harkinnan perusteita tarkennettaisiin vastaamaan paremmin avustuksen tavoitteita. Avustuksen myöntäminen perustuisi kokonaisharkintaan sekä arviointiin hankkeiden odotetusta vaikuttavuudesta, kustannustehokkuudesta, laadusta ja toteuttamiskelpoisuudesta. Arvioinnissa huomioitaisiin erityisesti vaikutukset vesiensuojeluun, kiertotalouteen sekä ilmastomuutoksen hillintään ja energiankulutukseen. Arvioitavat seikat tulisi tuoda esiin hakemusasiakirjoissa.

6 §. Avustuksen myöntämisen rajoitukset. Pykälässä säädettäisiin avustuksen myöntämisen rajoituksista. Avustuksen myöntämisen rajoitukset siirrettäisiin 6 pykälään harkintaa koskevasta 5 pykälästä. Rajoituksia täydennettäisiin käsittämään kattavammin avustuksen myöntämisessä sovellettavia rajoituksia. Pykälä jaettaisiin kolmeen momenttiin.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että avustusta ei saa myöntää yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 18 kohdassa tarkoitettulle vaikeuksissa olevalle yritykselle. Tämä perustuu ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 4c kohdan soveltamisalarajoitukseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä rajoituksesta, että avustusta ei saa myöntää yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 4a kohdassa tarkoitettulle yritykselle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, ettei avustusta saa myöntää eikä myönnettyä avustusta antaa, jos hakija ei ole noudattanut eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain (300/2001) 1 §:ssä tarkoitettua tuen takaisinperintäpäätöstä.

Pykälän nykyinen sisältö avustuksen hakijasta poistettaisiin tarpeettomana. Jatkossa samassa haussa rahoitusta voitaisiin myöntää myös yhteisrahoitteiseen toimintaan. Yhteisrahoitteiseen toimintaan myönnettävässä rahoituksessa ei ole kyse valtionavustuksesta. Valtionavustuslakia ja ravinteiden kierrätyksen asetusta noudatettaisiin tällöin soveltuvin osin.

7 §. Avustuksen enimmäismäärä. Pykälässä säädettäisiin avustuksien enimmäismäärien määräytymisestä. Pykälää tarkennettaisiin siten, että avustusta enimmäismäärä määräytyisi jatkossa aina yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen artiklojen 25, 36, 38, 41, 46, 47 tai 49 perusteella.

Pykälässä olevat viittaukset artikloihin 25 ja 36 korvattaisiin viittauksilla artiklaan 25 (tutkimus- ja kehityshankkeisiin myönnettävä tuki), artiklaan 36 (investointituki ympäristönsuojeluun, hiilestä irtautuminen mukaan luettuna), artiklaan 38 (investointituki energiatehokkuustoimenpiteisiin muualla kuin rakennuksissa), artiklaan 41 (investointituki uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian, uusiutuvan vedyn ja tehokkaan yhteistuotannon edistämiseen), artiklaan 46 (investointituki energiatehokkaaseen kaukolämmitykseen ja/tai – jäähdytykseen), artiklaan 47 (investointituki resurssitehokkuuteen ja kiertotalouteen siirtymisen tukemiseen) ja artiklaan 49 (tuki ympäristönsuojelua ja energiakysymyksiä koskeviin tutkimuksiin ja konsulttipalveluihin).

Artiklaa 25 sovellettaisiin sellaisiin tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeisiin, jotka eivät kuulu 49 artiklan soveltamisalaan. Tällaisia hankkeita voisivat olla esimerkiksi ravinteiden kierrätyksen ja energiatehokkuuden edistämisen TKI-hankkeet. Tuensaajakohtainen tuki-intensiteetti tukikelpoisista kustannuksista voisi olla teollisessa tutkimuksessa ja toteutettavuustutkimuksessa enintään 50 prosenttia ja kokeellisessa kehittämisessä enintään 25 prosenttia.

Teollisen tutkimuksen ja kokeellisen kehittämisen tuki-intensiteettejä voidaan korottaa enintään 80 prosenttiin tukikelpoisista kustannuksista a–d alakohdan mukaisesti niin, että b, c ja d alakohtaa ei saa yhdistää toisiinsa:

a) 10 prosenttiyksikköä keskisuurten yritysten tapauksessa ja 20 prosenttiyksikköä pienten yritysten tapauksessa;

b) 15 prosenttiyksikköä, jos jokin seuraavista edellytyksistä täyttyy:

i) hankkeeseen liittyy todellista yhteistyötä

- sellaisten yritysten välillä, joista vähintään yksi on pk-yritys, tai se toteutetaan vähintään kahdessa jäsenvaltiossa, tai jäsenvaltiossa ja ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevassa valtiossa, eikä mikään yksittäinen yritys vastaa enemmästä kuin 70 prosentista tukikelpoisista kustannuksista, tai
- yrityksen ja yhden tai useamman tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaation välillä siten, että jälkimmäiset kantavat vähintään 10 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista ja niillä on oikeus julkaista omat tutkimustuloksensa;

- ii) hankkeen tuloksia levitetään laajasti konferensseissa, julkaisuissa, avoimissa tietoarkistoissa tai vapaan tai avoimen lähdekoodin ohjelmiston kautta;
- iii) tuensaaja sitoutuu asettamaan viipymättä saataville lisenssejä tuettujen tutkimus- ja kehityshankkeiden tutkimustuloksiin, jotka on suojattu teollis- ja tekijänoikeuksin, markkinahintaan ja ilman yksinoikeutta ja syrjimättömästi niistä kiinnostuneiden käyttöön ETA-alueella;
- iv) tutkimus- ja kehityshanke toteutetaan perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan edellytykset täyttävällä tukialueella;
- c) 5 prosenttiyksikköä, jos tutkimus- ja kehityshanke toteutetaan perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan edellytykset täyttävällä tukialueella;
- d) 25 prosenttiyksikköä, jos tutkimus- ja kehityshanke täyttää seuraavat edellytykset:
- i) jokin jäsenvaltio on valinnut kyseisen tutkimus- ja kehityshankkeen avoimen ehdotuspyynnön perusteella osaksi vähintään kolmen jäsenvaltion tai ETA-sopimuksen sopimuspuolen yhdessä suunnittelemaa hanketta; ja
- ii) kyseiseen tutkimus- ja kehityshankkeeseen liittyy todellista yritysten yhteistyötä vähintään kahdessa jäsenvaltiossa tai ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevassa maassa, kun tuensaaja on pk-yritys, tai vähintään kolmessa jäsenvaltiossa tai ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevassa maassa, kun tuensaaja on suuri yritys; ja
- iii) vähintään toinen seuraavista edellytyksistä täyttyy:
- tutkimus- ja kehityshankkeen tuloksia levitetään laajalti vähintään kolmessa jäsenvaltiossa tai ETA-sopimuksen sopimuspuolena olevassa maassa konferensseissa, julkaisuissa, avoimissa tietoarkistoissa tai vapaan tai avoimen lähdekoodin ohjelmiston kautta; tai
  - tuensaaja sitoutuu asettamaan viipymättä saataville lisenssejä tuettujen tutkimus- ja kehityshankkeiden tutkimustuloksiin, jotka on suojattu teollis- ja tekijänoikeuksin, markkinahintaan ja ilman yksinoikeutta ja syrjimättömästi niistä kiinnostuneiden käyttöön ETA-alueella.

Toteutettavuustutkimusten tapauksessa tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 10 prosenttiyksikköä keskisuurten yritysten ja 20 prosenttiyksikköä pienten yritysten osalta.

Artiklaa 36 sovellettaisiin sellaisiin investointihankkeisiin, jotka edistävät ympäristönsuojelua ja joihin ei voida soveltaa artikloja 38, 41, 46 tai 47.

Tuki-intensiteetti saa olla enintään 40 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Jos investointi, lukuun ottamatta biomassan käyttöön perustuvia investointeja, johtaa suorien kasvihuonekaasupäästöjen 100 prosentin vähennykseen, tuki-intensiteetti voi olla 50 prosenttia.

CCS- ja/tai CCU-hankkeeseen liittyvien investointien osalta tuki-intensiteetti saa olla enintään 30 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskisuurille yrityksille myönnettävästä tuesta, ja 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienille yrityksille myönnettävästä tuesta.

Vaihtoehtona edellä mainittujen soveltamiselle tuen määrä ei saa ylittää korkeamman ympäristönsuojelun tason saavuttamiseen suoraan liittyvien investointikustannusten ja investoinnin liikevoiton välistä erotusta.

Liikevoitot on vähennettävä tukikelpoisista kustannuksista etukäteen kohtuullisten ennusteiden perusteella ja varmistettava jälkikäteen takaisinperintämenettelyllä.

Jos tukikelpoiset kustannukset määritetään ilman vaihtoehtoisen skenaarion määrittelyä, tukikelpoisia kustannuksia ovat investointikustannukset, jotka liittyvät suoraan korkeamman ympäristönsuojelun tason saavuttamiseen, ja tuki-intensiteettejä ja lisiä alennetaan 50 prosenttia.

Artiklaa 38 sovellettaisiin sellaisiin investointihankkeisiin, joissa parannetaan energiatehokkuutta muualla kuin rakennuksissa. Tällaisia hankkeita voisivat olla esimerkiksi jätevedenkäsittelyn ilmastuksen tehostamiseen, prosessiautomaation kehittämiseen energiatehokkuuden parantamiseksi tai vähemmän energiaa kuluttavien koneiden, laitteiden ja ratkaisujen käyttöönottoon liittyvät investointihankkeet.

Tuki-intensiteetti voisi olla enintään 30 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tuki-intensiteettiä voitaisiin korottaa 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienille yrityksille myönnettävästä tuesta, ja 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskiuurille yrityksille myönnettävästä tuesta.

Jos tukikelpoiset kustannukset määritetään ilman vaihtoehtoisen skenaarion määrittelyä, tukikelpoisia kustannuksia ovat kokonaisinvestointikustannukset, jotka liittyvät suoraan korkeamman energiatehokkuuden tason saavuttamiseen, ja tuki-intensiteettejä ja lisiä alennetaan 50 prosenttia.

Artiklaa 41 sovellettaisiin investointihankkeisiin, joissa edistetään uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian tuotantoa. Tällaisia hankkeita voisivat olla esimerkiksi biokaasun tuotantoon ja tuotannon tehostamiseen liittyvät investointihankkeet.

Tuki-intensiteetti saa olla enintään:

a) 45 prosenttia energiantuotantoon uusiutuvista energialähteistä, mukaan lukien direktiivin 2018/2001 liitteen VII mukaiset lämpöpumput, uusiutuvaan vetyyn sekä uusiutuviin energialähteisiin perustuvaan tehokkaaseen yhteistuotantoon kohdistuvien investointien tukikelpoisista kustannuksista;

b) kaikkien muiden tämän artiklan soveltamisalaan kuuluvien investointien osalta 30 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienille yrityksille myönnettävästä tuesta, ja 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskiuurille yrityksille myönnettävästä tuesta.

Artiklaa 46 sovellettaisiin investointihankkeisiin, joissa edistetään energiatehokasta kaukolämmitystä ja/tai –jäähdytystä. Tällaisia hankkeita voisivat olla esimerkiksi jäteveden tai lietteen lämmön talteenottoon liittyvät investointihankkeet. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 30 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienille yrityksille myönnettävästä tuesta, ja 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskiuurille yrityksille myönnettävästä tuesta.

Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 15 prosenttiyksikköä, kun on kyse investoinneista, joissa käytetään ainoastaan uusiutuvia energialähteitä, hukkalämpöä tai näiden kahden yhdistelmää, uusiutuva yhteistuotanto mukaan luettuna.

Vaihtoehtoisesti tuen enimmäisintensiteetti voi olla 100 prosenttia rahoitusvajeesta. Tuki on rajoitettava vähimmäismäärään, joka tarvitaan tuetun hankkeen tai toiminnan toteuttamiseksi. Tämä edellytys täyttyy, jos tuki vastaa yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 118 alakohdassa määriteltyä rahoitusvajetta.

Artiklaa 47 sovellettaisiin investointihankkeisiin, joissa edistetään resurssitehokkuutta ja kiertotalouteen siirtymistä. Tällaisia hankkeita voisivat olla esimerkiksi ravinteiden talteenottoon tai kierrätykseen liittyvät

investointihankkeet. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 40 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienille yrityksille myönnettävästä tuesta, ja 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskisuurille yrityksille myönnettävästä tuesta.

Artiklaa 49 sovellettaisiin tutkimuksiin ja selvityksiin, joita tehdään energiatehokkuuden ja/tai uusiutuvan energian tuotannon edistämiseksi, mukaan lukien energiakatselmukset. Tällaisia hankkeita voisivat olla esimerkiksi jätevedenpuhdistamoilla toteutettavat energiakatselmukset. Tuki-intensiteetti saa olla enintään 60 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 20 prosenttiyksikköä, kun on kyse pienten yritysten lukuun toteutettavista tutkimuksista tai konsulttipalveluista, ja 10 prosenttiyksikköä, kun on kyse keskisuurten yritysten lukuun toteutettavista tutkimuksista tai konsulttipalveluista.

Avustuksen enimmäismäärällä tarkoitettaisiin korkeinta mahdollista tuen määrää euroina, joka lasketaan soveltamalla yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen kulloinkin sovellettavan artiklan mukaista tuensaajakohtaista korkeinta tuki-intensiteettiä (%) tukikelpoisiin kokonaiskustannuksiin. Valtionapuviranomainen voi kuitenkin oman harkintansa mukaan määrittää avustuksen tuki-intensiteetin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaista alhaisemmaksi.

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen tuki-intensiteetteihin on vaikutusta sillä, katsotaanko hakija pieneksi tai keskisuureksi yritykseksi (pk-yritykset). Hakijan koko määräytyy yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen Liitteen I mukaisesti. Yrityksiksi katsotaan Liitteen I 1 Artiklan mukaisesti niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta kaikki yksiköt, jotka harjoittavat taloudellista toimintaa. Liitteen I 3 Artiklan 4. kohdan mukaisesti yritystä, jonka pääomasta tai äänimäärästä vähintään 25 prosenttia on yhden tai useamman yksin tai yhdessä toimivan julkisyhteisön tai -laitoksen hallinnassa, ei voida pitää pk-yrityksenä. Esimerkiksi kokonaan kuntaomisteinen yhtiö katsotaan siten aina suureksi yritykseksi.

8 §. Hyväksyttävät kustannukset. Pykälässä säädettäisiin hyväksyttävien kustannuksista ja niiden määräytymisen perusteista. Pykälä jakautuisi kahteen momenttiin.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että avustusta voitaisiin myöntää hankkeen välttämättömiin ja kohtuullisiin kustannuksiin.

Pykälän 2 momenttia tarkennettaisiin siten, että hyväksyttävät kustannukset määräytyisivät yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen artiklojen 25, 36, 38, 41, 46, 47 tai 49 mukaisesti.

Kuhunkin hankkeeseen sovellettava artikla määräytyisi vastaavasti kuin 7 pykälässä.

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 25 artiklan mukaisten tutkimus- ja kehityshankkeiden tukikelpoiset kustannukset eritellään seuraavien tutkimus ja kehitystyön luokkien mukaisesti:

a) henkilöstökustannukset: tutkijat, teknikot ja muu tutkimustoimintaa avustava henkilöstö siltä osin kuin henkilöstö toimii hankkeen parissa;

b) välineiden ja laitteiden kustannukset siltä osin kuin ja siltä ajalta kun niitä on käytetty hankkeessa. Jos tällaisia välineitä ja laitteita ei käytetä hankkeen tarpeisiin koko niiden käyttöikä, tukikelpoisiksi katsotaan ainoastaan poistokustannukset, jotka vastaavat hankkeen kestoa laskettuna yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaan;

c) rakennusten ja maa-alueiden kustannukset siltä osin kuin ja siltä ajalta kun niitä on käytetty hankkeessa. Rakennusten osalta tukikelpoisiksi katsotaan ainoastaan poistokustannukset, jotka vastaavat hankkeen kestoa

laskettuna yleisesti hyväksytyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaan. Maa-alueiden osalta tukikelpoisiksi katsotaan liiketaloudellisin ehdoin toteutetun luovutuksen kustannukset tai toteutuneet pääomakustannukset;

d) ulkopuolisista lähteistä markkinaehdoin ostetun tai käyttöluvalla hankitun sopimukseen perustuvan tutkimuksen, tietämyksen ja patenttien kustannukset sekä konsultoinnin ja vastaavien palveluiden kustannukset, kun niitä on käytetty yksinomaan hanketta varten;

e) muut yleiskustannukset ja toimintakustannukset, mukaan lukien suoraan hankkeesta aiheutuvat materiaalien, tarvikkeiden ja vastaavien tuotteiden kustannukset; tällaiset tutkimus- ja kehityshankkeen kustannukset voidaan laskea myös yksinkertaistetulla kustannusmallilla enintään 20 prosentin kiinteänä osuutena a–d alakohdassa tarkoitetuista tutkimus- ja kehityshankkeen tukikelpoisista kokonaiskustannuksista, sanotun kuitenkin rajoittamatta 7 artiklan 1 kohdan kolmannen virkkeen soveltamista. Tässä tapauksessa väliillisten kustannusten laskennassa käytetyt tutkimus- ja kehityshankkeen kustannukset on määritettävä tavanomaisten kirjanpitokäytäntöjen mukaisesti, ja niihin on sisällytettävä ainoastaan a–d alakohdassa tarkoitettut tukikelpoiset tutkimus- ja kehityshankkeen kustannukset.

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artiklan ympäristönsuojeluun myönnettävän investointituen tukikelpoisia kustannuksia ovat ylimääräiset investointikustannukset, jotka määritetään vertaamalla investoinnin kustannuksia vaihtoehtoiseen tilanteeseen, joka vallitsisi ilman tukea, seuraavasti:

a) jos vaihtoehtoinen tilanne koostuu vähemmän ympäristöystävällisestä investoinnista, joka vastaa kyseisen alan tai toiminnan tavanomaista kaupallista käytäntöä, tukikelpoiset kustannukset muodostuvat valtiontukea saavan investoinnin kustannusten ja vähemmän ympäristöystävällisen investoinnin kustannusten välisestä erotuksesta;

b) jos vaihtoehtoinen tilanne koostuu saman investoinnin toteuttamisesta myöhemmin, tukikelpoiset kustannukset muodostuvat valtiontukea saavan investoinnin kustannusten ja myöhemmän investoinnin kustannusten nettonykyarvon erotuksesta diskontattuna sen ajankohdan perusteella, jona tuettu investointi toteutettaisiin;

c) jos vaihtoehtoinen tilanne koostuu olemassa olevien laitteistojen ja laitteiden pitämisestä toiminnassa, tukikelpoiset kustannukset muodostuvat valtiontukea saavan investoinnin kustannusten ja olemassa olevien laitteistojen ja laitteiden huolto-, korjaus- ja nykyaikaistamisinvestointien kustannusten nettonykyarvon erotuksesta diskontattuna sen ajankohdan perusteella, jona tuettu investointi toteutettaisiin;

d) jos kyse on leasingsopimuksen alaisista laitteista, tukikelpoiset kustannukset muodostuvat valtiontukea saavien laitteiden leasingvuokrauksen nettonykyarvon ja niiden vähemmän ympäristöystävällisten laitteiden leasingvuokrauksen nettonykyarvon erotuksesta, jotka vuokrattaisiin ilman tukea; leasingvuokrakustannuksiin eivät sisälly laitteen tai laitteiston käytöstä aiheutuvat kustannukset (polttoainekustannukset, vakuutus, kunnossapito ja muut kulutushyödykkeet) riippumatta siitä, ovatko ne osa leasingsopimusta.

Kaikissa ensimmäisen alakohdan a–d alakohdassa luetelluissa tilanteissa vaihtoehtoisen tilanteen on vastattava investointia, jolla on verrattavissa oleva tuotokapasiteetti ja elinkaari ja joka on jo voimassa olevien unionin normien mukainen. Vaihtoehtoisen tilanteen on oltava uskottava, kun otetaan huomioon EU:n päästökauppajärjestelmän oikeudelliset vaatimukset, markkinaolosuhteet ja kannustimet.

Jos valtiontukea saava investointi koostuu lisäkomponentin asentamisesta jo olemassa olevaan laitokseen, mille ei voida määritellä vähemmän ympäristöystävällistä vaihtoehtoista investointia, tukikelpoisia ovat investointikustannukset kokonaisuudessaan.

Jos valtiontukea saava investointi koostuu 2 artiklan 130 alakohdan viimeisessä virkkeessä tarkoitetun vetyä, siten kuin siihen viitataan 1 b kohdassa, hukkalämpöä tai hiilidioksidia koskevan erityisinfrastruktuurin rakentamisesta, joka on tarpeen ympäristönsuojelun tason parantamiseksi 2 ja 2 a kohdassa tarkoitetulla tavalla, tukikelpoisia ovat investointikustannukset kokonaisuudessaan. Varastointilaitosten, lukuun ottamatta uusiutuvan vedyn ja 1 b kohdan toisen alakohdan kattaman vedyn varastointilaitoksia, rakentamiseen tai parantamiseen liittyvät kustannukset eivät ole tukikelpoisia.

Tukikelpoisia eivät ole kustannukset, jotka eivät liity suoraan korkeamman ympäristönsuojelun tason saavuttamiseen.

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 38 artiklan mukaisten energiatehokkuustoimenpiteisiin myönnettävien investointitukien tukikelpoisia kustannuksia ovat ylimääräiset investointikustannukset, joita korkeamman energiatehokkuustason saavuttaminen edellyttää. Ne määritetään vertaamalla investoinnin kustannuksia vaihtoehtoiseen tilanteeseen, joka vallitsisi ilman tukea, seuraavasti:

- a) jos vaihtoehtoinen tilanne koostuu vähemmän energiatehokkaasta investoinnista, joka vastaa kyseisen alan tai toiminnan tavanomaista kaupallista käytäntöä, tukikelpoiset kustannukset muodostuvat valtiontukea saavan investoinnin kustannusten ja vähemmän energiatehokkaan investoinnin kustannusten välisestä erotuksesta;
- b) jos vaihtoehtoinen tilanne koostuu saman investoinnin toteuttamisesta myöhemmin, tukikelpoiset kustannukset muodostuvat valtiontukea saavan investoinnin kustannusten ja myöhemmän investoinnin kustannusten nettohyötyarvon erotuksesta diskontattuna sen ajankohdan perusteella, jona tuettu investointi toteutettaisiin;
- c) jos vaihtoehtoinen tilanne koostuu olemassa olevien laitteistojen ja laitteiden pitämisestä toiminnassa, tukikelpoiset kustannukset muodostuvat valtiontukea saavan investoinnin kustannusten ja olemassa olevien laitteistojen ja laitteiden huolto-, korjaus- ja nykyaikaistamisinvestointien kustannusten nettohyötyarvon erotuksesta diskontattuna sen ajankohdan perusteella, jona tuettu investointi toteutettaisiin;
- d) jos kyse on leasing sopimuksen alaisista laitteista, tukikelpoiset kustannukset muodostuvat valtiontukea saavien laitteiden leasingvuokrauksen nettohyötyarvon ja niiden vähemmän energiatehokkaiden laitteiden leasingvuokrauksen nettohyötyarvon erotuksesta, jotka vuokrattaisiin ilman tukea; leasingvuokrakustannuksiin eivät sisälly laitteen tai laitteiston käytöstä aiheutuvat kustannukset (polttoainekustannukset, vakuutus, kunnossapito ja muut kulutushyödykkeet) riippumatta siitä, ovatko ne osa leasing sopimusta.

Kaikissa ensimmäisessä alakohdassa luetelluissa tilanteissa vaihtoehtoisen tilanteen on vastattava investointia, jolla on verrattavissa oleva tuotokapasiteetti ja elinkaari ja joka on jo voimassa olevien unionin normien mukainen. Vaihtoehtoisen investoinnin on oltava uskottava, kun otetaan huomioon EU:n päästökauppajärjestelmän oikeudelliset vaatimukset, markkinaolosuhteet ja kannustimet.

Jos investointi koostuu selvästi yksilöitävissä olevasta investoinnista, jonka tarkoituksena on ainoastaan energiatehokkuuden parantaminen ja jolle ei ole tarkasteltavissa vähemmän energiatehokasta vaihtoehtoista investointia, tukikelpoisia ovat investointikustannukset kokonaisuudessaan.

Kustannukset, jotka eivät liity suoraan korkeamman energiatehokkuustason saavuttamiseen, eivät ole tukikelpoisia.

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 41 artiklan mukaisten uusiutuvista energialähteistä tuotetun energian käytön edistämiseen myönnettävien investointitukien tukikelpoisia kustannuksia ovat investointikustannukset kokonaisuudessaan. Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 46 artiklan mukaisen energiatehokkaaseen kaukolämmitykseen- ja jäähdytykseen myönnettävän investointituen tukikelpoisia kustannuksia ovat investointikustannukset, jotka liittyvät energiatehokkaan kaukolämmitys- ja/tai -jäähdytysjärjestelmän rakentamiseen tai parantamiseen.

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 47 artiklan mukaiseen energiatehokkaaseen kaukolämmitykseen ja/tai jäähdytykseen myönnettävien investointitukien tukikelpoisia kustannuksia ovat investointikustannukset, jotka liittyvät energiatehokkaan kaukolämmitys- ja/tai -jäähdytysjärjestelmän rakentamiseen tai parantamiseen.

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 49 artiklan ympäristötukiin ja energiakysymyksiä koskeviin tutkimuksiin ja konsulttipalveluihin myönnettävän tuen tukikelpoisia kustannuksia ovat tutkimus- tai konsulttipalvelukustannukset, jos koko tutkimus tai konsulttipalvelu koskee yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 7 jakson nojalla tukikelpoisia investointeja. Jos vain osa tutkimuksesta tai konsulttipalvelusta koskee 7 jakson nojalla tukikelpoisia investointeja, tukikelpoisia ovat niistä tutkimus- tai konsulttipalvelun osista aiheutuneet kustannukset, jotka liittyvät kyseisiin investointeihin.

Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa ei ole selkeää määritelmää artiklojen 36, 38, 41, 46 tai 47 mukaisten investointihankkeiden tukikelpoisista eli hyväksyttävistä kustannuksista. Investointihankkeissa tukikelpoisia kustannuksia ovat kulloinkin sovellettavassa artiklassa määritellyt aineelliseen ja/tai aineettomaan omaisuuteen tehtäviin investointeihin liittyvät kustannukset. Aineellinen ja aineeton omaisuus on määritelty ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan kohdissa 29-30. Esimerkiksi palkka- tai matkakustannukset eivät sisälly kyseisiin määritelmiin eivätkä näin ollen ole tukikelpoisia.

Voimaantulosäännös. Asetusmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 16.1.2024.